

Czy samorządy naprawdę się wzbogaciły?

Kategoria: Rozwój i fundusze

Opublikowano: czwartek, 17, lipiec 2025 11:37

Katarzyna Sekuła

Odśloni: 465

Coroczny ranking zamożności jednostek samorządu terytorialnego pokazuje, że rok 2024 przyniósł wiele istotnych zmian w lokalnych finansach. Najważniejsze pytanie dotyczy wpływu nowej ustawy o dochodach JST, która została przyjęta pod koniec ubiegłego roku. Choć jej skutki w pełni poznamy w kolejnych edycjach zestawienia, już teraz można przypuszczać, że doprowadzi ona do wyraźniejszych przesunięć w rankingu, który przez lata był stosunkowo stabilny.

Dane finansowe za 2024 rok nie są jednoznaczne, a ich interpretacja bywa trudna. Pewne jest jednak, że ogólna wielkość dochodów budżetowych wyraźnie wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim we wszystkich kategoriach samorządów. Co więcej, w przypadku powiatów i województw osiągnęły one najwyższy poziom od początku poprzedniej kadencji. Po raz pierwszy od kilku lat dynamika wzrostu dochodów przewyższyła tempo wzrostu PKB oraz przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce, co może świadczyć o odbudowie stabilności finansowej.

Na poprawę sytuacji wpłynęły także rosnące dochody własne, szczególnie wpływy z udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych. To efekt decyzji podjętych w roku ubiegłym, które po okresie dużych spadków przyniosły odczuwalne skutki.

Lepsze wyniki widać również w wielkości nadwyżki operacyjnej brutto. Wzrosła ona we wszystkich kategoriach JST, choć w miastach na prawach powiatu punkt startu był bardzo niski. Nawet po poprawie z 2024 roku poziom nadwyżki w tych miastach ledwie przekraczał połowę wartości z 2018 roku. Jedynie województwa odnotowały poziom wyższy niż na początku poprzedniej kadencji, a w powiatach nadwyżka osiągnęła poziom sprzed siedmiu lat.

W tegorocznym rankingu przyjęto tę samą metodologię, co w poprzednich latach. Z obliczeń wyłączone zostały wpływy z dotacji celowych, aby uniknąć efektu jednorazowych transferów, które mogłyby sztucznie zawyżyć pozycję jednostek. Dochody budżetowe skorygowano o dwie zmienne: składki na tzw. janosikowe oraz skutki ulg i zwolnień w podatkach lokalnych, co pozwala na bardziej rzetelne porównanie realnej zamożności gmin. Wynik dzielono przez liczbę mieszkańców, uzyskując wskaźnik dochodu na osobę.

W klasyfikacji województw na podium znalazły się Mazowsze, Zachodniopomorskie i Kujawsko-Pomorskie. Wśród miast wojewódzkich prym wiodą Warszawa, Opole i Poznań, a w kategorii miast na prawach powiatu – Sopot, Płock i Gliwice.

W zestawieniu powiatów zwyciężyły: przysuski, człuchowski i opatowski. Wśród miast powiatowych najlepsze wyniki odnotowały Polkowice, Grodzisk Mazowiecki oraz – co jest sporą niespodzianką – Pruszcz Gdański.

Najbogatsze wśród mniejszych gmin miejsko-wiejskich i miasteczek to Krynica Morska, Międzyzdroje i Kamieńsk, natomiast w gronie gmin wiejskich liderami są Kleszczów, Rewal i Sulmierzyce.

Ranking oraz szczegółowe dane są dostępne tutaj:

https://wspolnota.org.pl/fileadmin/news/RANKINGI/ranking_tekst.pdf

Źródło: „Wspólnota”